Lietas arhīva Nr. KA02-0197-23/1
ECLI:LV:KUAT:2023:1220.11360033022.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2023.gada 20.decembrī

Kurzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Silva Reinholde
tiesneši Didzis Aktumanis, Aija Āva
piedaloties
prokuroram Sigitam Šarķim
aizstāvim Edijam Blauam

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. F/ un aizstāvja Edija Blaua apelācijas sūdzībām par Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 8.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 8.septembra spriedumu /pers. F/

atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta ceturtajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem;

atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.[1] panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu, pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot noteiktos sodus, galīgais sods /pers. F/ noteikts brīvības atņemšana uz 7 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 7 gadiem.

Piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts – /pers. F/ grozīti uz apcietinājumu, apcietinot tiesas zālē pēc sprieduma pasludināšanas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu soda izciešanā ieskaitīta aizturēšana no 2022.gada 27.decembra plkst.23.37 līdz 2022.gada 29.decembra plkst.14.50, kas atbilst divām brīvības atņemšanas dienām, un apcietinājumā pavadītais laiks.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.[13] panta piekto daļu un 70.[14] panta 1.[1] daļu no /pers. F/ valsts labā piedzīta transportlīdzekļa *VOLVO XC90*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, vērtība 4000 *euro*.

Izlemts jautājums par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem un elektroniskajiem dokumentiem.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka /pers. F/, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā izraisīja cilvēka nāvi.

2022.gada 27.decembrī ap plkst.19.55 /novads/, /pilsēta/ teritorijā, /pers. F/, būdams alkohola ietekmē, alkohola koncentrācija izelpojamā gaisā ne mazāk kā 2,16 promiles, kas atbilst alkohola koncentrācijai asinīs, vadīja automašīnu *VOLVO XC90*, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pa /iela/ virzienā no /iela/ uz /iela/. Vadot automašīnu, iepretim namam /adrese/, neizvēlējās ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem atbilstošu drošu kustības ātrumu, pirms gājēju pārejas savlaicīgi nepamanīja gājēju, neapstājās pirms gājēju pārejas un uzbrauca gājējai /pers. G/, kura virzienā no labās puses šķērsoja /iela/ brauktuvi pa apgaismotu gājēju pāreju, kas apzīmēta ar Ministru kabineta noteikumos Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" noteiktajām ceļa zīmēm Nr.535 un Nr.536 "gājēju pāreja" un brauktuves horizontālo apzīmējumu Nr.931 "gājēju pāreja".

Tādējādi /pers. F/ pārkāpa Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu un Ministru kabineta noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 145.punktu.

Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā /pers. G/ guva smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai un bija tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. G/ nāves iestāšanos ceļu satiksmes negadījuma vietā.

/pers. F/ ceļu satiksmi reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi bija tiešā cēloniskā sakarā ar notikušo ceļu satiksmes negadījumu un /pers. G/ nodarītajiem smagiem miesas bojājumiem un tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. G/ nāves iestāšanos.

Apsūdzētā /pers. F/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi saskaņā ar Krimināllikuma 262.panta ceturto daļu.

[3] Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka /pers. F/, būdams transportlīdzekļa vadītājs, kurš izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, kura rezultātā iestājusies cilvēka nāve, pārkāpjot noteikto kārtību, atstāja ceļu satiksmes negadījuma vietu.

2022.gada 27.decembrī pēc plkst.19.55 /pers. F/, būdams alkohola ietekmē, pēc tam, kad /novads/, /pilsēta/ teritorijā, vadot automašīnu *VOLVO XC90*, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pa /iela/ virzienā no /iela/ uz/iela/ un iepretim namam /adrese/ uz gājēju pārejas uzbrauca gājējai /pers. G/, kā rezultātā /pers. G/ guva smagus miesas bojājumus, kas bija tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. G/ nāves iestāšanos, par ceļu satiksmes negadījumu nepaziņoja policijai, cietušajai nesniedza pirmo palīdzību un neizsauca neatliekamo medicīnisko palīdzību, cietušo atstāja ceļu satiksmes negadījuma vietā un pats turpināja vadīt automašīnu, atstājot ceļu satiksmes negadījuma vietu.

Tādējādi /pers. F/ pārkāpa Ministru kabineta noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 39.punktā noteikto kārtību.

Apsūdzētā /pers. F/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi saskaņā ar Krimināllikuma 262.[1] panta otro daļu.

[4] Par Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 8.septembra spriedumu aizstāvis E. Blaus iesniedzis apelācijas sūdzību, lūdzot samazināt apsūdzētajam ar spriedumu noteikto sodu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[4.1] Apsūdzētajam piespriestais sods ir pārāk bargs. Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi iespējams sasniegt, nosakot mazāku soda mēru, jo /pers. F/ savu vainu ir atzinis pilnībā un spēj uzņemties atbildību par nodarījumu. Kā apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis ir atzīstama sadarbība, veicinot ātrāku lietas izskatīšanu, un savas vainas atzīšana, kas ņemams vērā nosakot sodu.

[4.2] Spriedumā norādītā motivācija soda piemērošanai ir formāla un pēc būtības neko neizsaka, tādējādi nav saprotams, kādi ir tiesas motīvi

lielāka soda noteikšanai nekā lūdza piemērot prokurors.

[4.3] Jāņem vērā, ka /pers. F/ ir divi nepilngadīgi bērni, tādējādi ātrāka apsūdzētā atgriešanās ikdienas dzīvē ir arī bērnu interesēs, lai apsūdzētais varētu piedalīties viņu audzināšanā. Turklāt, ilgstoši atrodoties brīvības atņemšanas iestādē, apsūdzētais nespēs rast līdzekļus kompensācijas atlīdzināšanai cietušajam, projekta attīstībai saņemto līdzekļu no Lauku atbalsta dienesta atmaksai, kā arī līdzekļus bērnu uzturam.

Ņemot vērā minētos apstākļus, ir pamats samazināt /pers. F/ piemēroto sodu (*lietas 176.-177.lapa*).

[5] Par Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 8.septembra spriedumu apsūdzētais /pers. F/ iesniedzis apelācijas sūdzību un tās papildinājumus, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņam piemēroto sodu, to samazināt un noteikt sodu nosacīti.

Apsūdzētais uzsvēris, ka savu vainu atzīst, vaļsirdīgi nožēlo izdarīto. Atrodoties ieslodzījumā, viņa bērni paliks bez tēva apgādības, tāpat viņš nevarēs pabeigt ražotnes būvniecību saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta nosacījumiem, kā arī nevarēs segt cietušajam izmaksāto kompensāciju.

Apsūdzētais lūdz tiesai noteikt nosacītu brīvības atņemšanas sodu, kas dotu iespēju pašam sevi uzturēt, atlīdzināt ar noziedzīgo nodarījumu radušos zaudējumus, kā arī ļautu piedalīties dēlu audzināšanā (*lietas 180., 186., 193.lapa*).

[6] Apelācijas instances tiesas sēdē procesa dalībnieki norādīja turpmāk minēto.

[6.1] Aizstāvis uzturēja iesniegto sūdzību un tajā norādītos motīvus, lūdza samazināt /pers. F/ noteikto sodu. Aizstāvis lūdza ņemt vērā, ka apsūdzētā apgādībā atrodas divi bērni, ka apsūdzētais pārdzīvo notikušo, kas arī atstājis iespaidu uz viņa veselību, kā dēļ ārstējās cietuma slimnīcā, vēršot uzmanību, ka cietuma apstākļos ir ierobežotas iespējas saņemt nepieciešamo medicīnisko aprūpi. Tāpat norādīja, ka apsūdzētā ātrāka atgriešanās sabiedrībā sekmēs iespēju atlīdzināt zaudējumus apdrošināšanas sabiedrībai saistībā ar cietušajam izmaksāto atlīdzību.

[6.2] Apsūdzētais uzturēja iesniegto sūdzību, vienlaikus izmantoja savas tiesības un no paskaidrojumu sniegšanas atteicās.

Pēdējā vārdā apsūdzētais pauda dziļu nožēlu par notikušo, lūdza rast iespēju viņam pēc iespējas ātrāk atgriezties sabiedrībā, tādējādi ļaujot sniegt atbalstu ģimenei un segt zaudējumus, kas radušies viņa darbību rezultātā.

[6.3] Prokurors atzina, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots. Lūdza negrozīt Kurzemes rajona tiesas spriedumu norādot, ka tiesa ir ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā ietvertos soda noteikšanas vispārīgos principus un 35.pantā noteiktos soda mērķus, ņēmusi vērā un izvērtējusi gan izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, sabiedrisko bīstamību un radīto kaitējumu, gan vainīgā personību. Tāpat ir ņemts vērā konstatētais apsūdzētā atbildību mīkstinošais un atbildību pastiprinošais apstāklis. Soda noteikšanā ir ievērota atbilstību starp piemēroto sodu un sabiedrības interesēm. Spriedumam ir arī preventīva nozīme, parādot, ka transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā un ceļu satiksmes negadījuma izraisīšana tiek bargi sodīta. Savukārt apstāklis, ka apsūdzētajam ir nepilngadīgi bērni un saistības uzņēmējdarbībā, nevar būt par pietiekamu pamatu piespriestā soda mīkstināšanai.

Motīvu daļa

[7] Iepazinusies ar apelācijas sūdzībās norādītajiem motīviem, uzklausījusi apsūdzētā, aizstāvja un prokurora viedokļus, iepazinusies ar krimināllietas materiāliem, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 8.septembra spriedums atceļams daļā par /pers. F/ noteikto sodu par katru noziedzīgo nodarījumu kā arī galīgo sodu.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem, tostarp šā panta pirmajā daļā noteiktajam, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām. Savukārt Kriminālprocesa likuma 527.pantā likumdevējs ir izvirzījis konkrētas prasības notiesājoša sprieduma motīvu daļai arī attiecībā uz nosakāmo sodu, minētā panta otrās daļas 6.punktā ietverot prasību norādīt motīvus par konkrētā soda piemērošanu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka nosakot soda mēru par katru noziedzīgo nodarījumu, pirmās instances tiesa nav ievērojusi šo Kriminālprocesa likuma normu prasības. Tādējādi tiesas spriedumu, kurš satur nemotivētus atzinumus par lietas taisnīgā izspriešanā nozīmīgiem apstākļiem, nevar atzīt par tiesisku un pamatotu, kas arī ir pamats sprieduma atcelšanai norādītajā daļā.

[8] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais /pers. F/ pamatoti atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā saskaņā ar Krimināllikuma 262.panta ceturto daļu un 262.[1] panta otro daļu.

Pirmās instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta nosacījumiem pamatojusi savu lēmumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi lietā, norādot, ka ir pārliecinājusies par apsūdzētā vainu inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, apsūdzētais savu vainu atzinis un tiesai nav radušās šaubas par izdarīto noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju. Apelācijas instances tiesai arī nav pamata apšaubīt noziedzīgo nodarījumu juridiskās kvalifikācijas pamatotību.

[9] Tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi.

Atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajai daļai, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Šā panta trešā daļa noteic, ka, nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Savukārt gadījumos, kad panta sankcijā kā vienīgais soda veids paredzēta brīvības atņemšana, saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta 3.[1]daļu (spēkā ar 2022.gada 4.maiju), nosakot tās ilgumu, tiesa ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Soda mērķis formulēts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā, kas noteic, ka soda mērķis ir: 1) aizsargāt sabiedrības drošību; 2) atjaunot taisnīgumu; 3) sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu; 4) resocializēt sodīto personu; 5) panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Līdz ar to tiesas kompetencē ietilpst soda samērīguma izvērtēšana un individualizācija, ņemot vērā minētās likuma prasības.

[9.1] Pirmās instances tiesa, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu un kaitīgumu, pamatoti atzinusi, ka /pers. F/ izdarījis vienu sevišķi smagu noziegumu (Krimināllikuma 262.panta ceturtā daļa) un vienu smagu noziegumu (Krimināllikuma 262.[1]panta otrā daļa), kuri apdraud sabiedrisko drošību transportlīdzekļu kustības un ekspluatācijas sfērā, kā arī Krimināllikuma 262.panta ceturtā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums vienlaikus apdraud arī personas veselību un dzīvību, konkrētajā gadījumā, nodarot neatgriezenisku kaitējumu personas dzīvībai.

Pamatoti kā apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis abu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu atzīts – vaļsirdīga savas vainas atzīšana un izteiktā nožēla par izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Savukārt, saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu, par apsūdzētā /pers. F/ atbildību pastiprinošu apstākli apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas atzīta noziedzīga nodarījuma izdarīšana alkohola ietekmē.

Pirmās instances tiesa spriedumā norādījusi apsūdzēto raksturojošo informāciju – ģimenes stāvokli, nodarbinātības esību, ka /pers. F/ atzīstams par nesodītu personu, kā arī liecinošo personu sniegto informāciju par /pers. F/, vienlaikus tiesa pamatā aprobežojusies ar informācijas atstāstu, nedodot atbilstošu vērtējumu tam, kā šī informācija ietekmē nosakāmo sodu.

[9.2] Apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam, ka par katru no noziedzīgajiem nodarījumiem apsūdzētajam nosakāms brīvības atņemšanas sods, un ka Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas sankcijā paredzētie alternatīvie soda veidi nesasniegs soda mērķi.

Attiecībā par izraudzīto soda veidu arī nav iesniegtas apelācijas sūdzības, tajās attiecīgi lūgts samazināt noteiktā soda ilgumu un rast iespēju sodu noteikt nosacīti.

[9.3] Vienlaikus pirmās instances tiesas spriedums daļā par noteikto brīvības atņemšanas sodu ilgumu nav pamatots atbilstoši likumam, tādējādi nav tiesisks.

Apelācijas instances tiesa secina, ka izraugoties soda mēru pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas, pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka minētā panta ceturtā daļa kā vienīgo sodu veidu paredz brīvības atņemšanu. Tādējādi nosakot brīvības atņemšanas soda ilgumu tiesai bija jāvadās no Krimināllikuma 46.panta 3.[1]daļas regulējuma, kas paredz, ka šajā gadījumā, tiesa ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļas, tiesa, nosakot soda ilgumu, vērtējusi tikai atbildību ietekmējošos apstākļus, kas novedis pie nepamatoti barga soda noteikšanas.

Tāpat pirmās instances tiesa, nosakot brīvības atņemšanas soda ilgumu pēc Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas, nav sniegusi pamatojumu, kāpēc pastāvot vienam atbildību mīkstinošam apstāklim un vienam atbildību pastiprinošam apstāklim, panta sankcijā paredzētais bargākais soda veids noteikts virs panta sankcijā noteiktā soda vidējās robežas.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējot nosakāmā soda ilgumu, ņem vērā turpmāk minēto.

[9.3.1] Tiesību teorijā norādīts, ka ziņas, kas raksturo personību un kurām ir krimināltiesiska nozīme, skar četrus cilvēka dzīves un darbības aspektus: 1) fizisko stāvokli, 2) psihisko stāvokli, 3) sociālo statusu un 4) tiesisko statusu, un to izvērtēšana ļauj, no vienas puses, noskaidrot personas noziedzīgās uzvedības cēloņus, tās noziedzīgo tieksmju stabilitāti, bet, no otras puses, noteikt maksimāli lietderīgo soda veidu, lai sasniegtu tā mērķi. Savukārt viens no apstākļiem, kas raksturo personas sociālo statusu, ir tās ģimenes stāvoklis, apgādājamo personu esamība, dzīvesveids, attieksme pret darbu un mācībām, sadzīves normu ievērošana, uzvedība dažādās dzīves situācijās un citi apstākļi, kam var būt nozīme taisnīga soda noteikšanā (*Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII[2] nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 197.-198.lapa*).

Tādējādi ziņu, kas raksturo personas sociālo statusu, tostarp ģimenes stāvokļa izvērtējumam ir būtiska nozīme individualizēta un taisnīga soda noteikšanā. Uz minēto vairākkārt norādīts arī Augstākās tiesas lēmumos (*skat. 2018.gada 19.septembra lēmums lietā Nr. SKK-426/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0919.11091016216.6.L) 2022.gada 5.jūlija lēmums lietā Nr. SKK-1/2022 (ECLI:LV:AT:2022:0705.11816006914.4.L)*).

Tiesa konstatē, ka /pers. F/ apgādībā atrodas divi nepilngadīgi bērni – 7 un 12 gadus veci. Neskatoties uz šķirto laulību, /pers. F/ piedalās gan viņu audzināšanā, gan materiālās labklājības nodrošināšanā. Bērnu māte apsūdzēto raksturoja kā gādīgu tēvu, ar kuru bērni labprāt pavada kopīgi laiku, tāpēc ilgstoša atšķirtība no tēva bērniem būs liels pārdzīvojums. Tāpat apelācijas instances tiesai iesniegtajā /pers. L/ sastādītajā raksturojumā norādīts, ka /pers. F/ bija fokusēts uz ģimeni un bija jūtama viņa mīlestība un rūpes par dēliem. Savukārt /pers. Z/, /pers. N/ sniegtā informācija liecina, ka /pers. F/ darbojies savā biznesā, rūpējies par ģimenes labklājību un bērnu audzināšanu, kā cilvēks bija čakls, atsaucīgs un pozitīvs.

Minētā informācija ļauj secināt, ka /pers. F/ raksturojas pozitīvi, kā persona, kas ievēroja sadzīvē noteiktās normas, strādāja, nodrošinot sevi un ģimeni, bija pozitīvs piemērs saviem dēliem. Tādējādi konstatējama labvēlīga vide apsūdzētās personas resocializācijai arī nākotnē.

No Ieslodzījuma vietas – Liepājas cietuma – /pers. F/ raksturots pozitīvi, tostarp norādīts uz pozitīvas saiknes uzturēšanu ar draugiem un paziņām, iesaistīšanos cietuma telpu uzkopšanas/labiekārtošanas darbos, sadarbību ar Resocializācijas daļas kapelānu.

Apelācijas instances tiesa ņem vērā arī apsūdzētā veselības stāvokli – izrakstā no ambulatorās pacienta medicīniskās kartes un Latvijas Cietumu slimnīcas izrakstā ietverto informāciju, tostarp norādi par nepieciešamību lietot medikamentus un atrasties psihiatra uzraudzībā. Tāpat tiesa vērtē /pers. F/ paskaidrojumus, ka veselības stāvoklis pasliktinājies pēc pārdzīvojumiem, kurus izraisīja laulības šķiršana un notikušais ceļu satiksmes negadījums.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa atzīst, ka minētās ziņas ietilpst to apstākļu lokā, kas ļauj individualizēt nosakāmo sodu attiecīgo Krimināllikuma pantu sankciju robežās.

[9.3.2] Izvērtējot ar /pers. F/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu, konstatējams, ka apsūdzētā noziedzīgo darbību rezultātā iestājušās neatgriezeniskas sekas – cilvēka nāve. Bez tam /pers. F/, pretēji likuma prasībām, atstāja notikuma vietu, nepārliecinoties vai nav nepieciešams cietušajai personai sniegt palīdzību vai izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību. Tādējādi /pers. F/ izdarītie noziedzīgie nodarījumi raksturojas ar paaugstinātu bīstamību, kas pēc savas kaitīguma pakāpes atšķir tos no citiem tāda paša veida noziedzīgiem nodarījumiem.

Tāpat ņemams vērā, ka ceļu satiksmes negadījumā, kuru izraisīja /pers. F/, bojā gājusī persona bija vienīgā apgādniece personai ar invaliditāti (cietušais lietā).

[9.3.3] Nosakot brīvības atņemšanas soda ilgumu tiesa ņem vērā arī konstatētos atbildību ietekmējošos apstākļus, tas ir, pēc Krimināllikuma 262.panta ceturtās daļas viena atbildību mīkstinoša apstākļa esību, bet pēc Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas – viena atbildību mīkstinoša un viena atbildību pastiprinoša apstākļa esību (skat. 9.1 pk.). Tāpat tiesa ņem vērā arī faktu, ka /pers. F/ ir izmantojis Kriminālprocesa likumā paredzētās tiesības uz sadarbību, kura izpaudās vienkāršāka procesa veida izvēlē, tas ir, pirmās instances tiesā, iztiesājot lietu, apsūdzētais lūdzis neveikt pierādījumu pārbaudi, tādējādi nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Pretēji aizstāvja uzskatam, ka šis apstāklis vērtējams kā /pers. F/ atbildību mīkstinošs apstāklis, apelācijas instances tiesa atzīst, ka nav pamata atzīt minēto apstākli par atbildību mīkstinošu, jo tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, pastiprina savas vainas atzīšanu un nožēlošanu, bet nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2008.gada 21.aprīļa lēmums Nr. SKK-232/2008 (11819005707)*). Tāpat norādāms, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai, kas nozīmē, ka šiem apstākļiem jābūt saistītiem ar vainīgās personas izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

[9.3.4] Izvērtējot iepriekš norādīto apstākļu kopumu, apelācijas instances tiesa atzīst, ka /pers. F/ pēc Krimināllikuma 262.panta ceturtās daļas brīvības atņemšanas sods nosakāms uz 4 gadiem un 6 mēnešiem, tas ir, pietuvinot sodu sankcijas minimālajai robežai, savukārt pēc Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas - uz 2 gadiem, tas ir sankcijas vidējās robežas apmērā.

Tāpat, kā pēc Krimināllikuma 262.panta ceturtās daļas, tā pēc Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas, piemērojams pantu sankcijās kā obligāts paredzētais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Ņemot vērā, ka šajā daļā spriedums nav pārsūdzēts vai noprotestēts, papildsods nosakāms, ievērojot pirmās instances tiesas noteikto ilgumu.

[9.4] Atbildot uz apelācijas sūdzības argumentu, ka nav saprotams, kāpēc pirmās instances tiesa noteikusi bargāku sodu, ne kā to lūdzis tiesā prokurors, apelācijas instances tiesa vērš uzmanību uz to, ka tiesas pienākums ir noteikt taisnīgu un likumam atbilstošu sodu, tiesai prokurora tiesas debatēs pieprasītais sods nav saistošs, kas izriet kā no Kriminālprocesa likuma 23.panta, tā arī no Augstākās tiesas nolēmumā ietvertās atziņas, ka tiesa, izvērtējot visus apstākļus, var piekrist prokurora viedoklim par piespriežamo sodu, taču tiesai nav pienākuma noteikt tādu sodu, kādu lūdz prokurors. Tiesa var noteikt personai citu sodu, kas var būt gan vieglāks, gan arī bargāks (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2021.gada 30.aprīļa lēmums lietā Nr. 11370033818, SKK-7/2021, ECLI:LV:AT:2021:0430.11370033818.3.L*).

[10] Ņemot vērā, ka apsūdzētais /pers. F/ izdarījis divus noziedzīgus nodarījumus, viņam nosakāms galīgais sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, ievērojot Krimināllikuma 50.panta pirmās un trešās daļas nosacījumus.

Krimināllikuma 50.pantā nav noteikti papildu kritēriji, kas būtu ņemami vērā, izvēloties galīgo sodu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, tādēļ tas nosakāms, ņemot vērā Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi un ievērojot Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 6.punktā noteikto, ka

notiesājoša sprieduma motīvu daļā tiesa norāda motīvus par konkrētā soda piemērošanu, kas vienādā mērā attiecas kā uz soda noteikšanu par katru atsevišķu noziedzīgu nodarījumu, tā arī uz soda noteikšanu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības un spriedumu kopības (*Augstākās tiesas 2016.gada apkopojuma "Tiesu prakse sodu noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem, sodu saskaitīšanā un aizstāšanā" secinājumu daļas 2.1.punkts*).

Izvērtējot šī sprieduma 9.punktā un tā apakšpunktos analizēto informāciju, ņemot vērā, ka netiek konstatēti īpaši apstākļi, kas būtu pamats pilnīgai piespriesto sodu saskaitīšanai, to, ka pirmās instances tiesa kā atbilstīgu atzinusi daļēju sodu saskaitīšanas principu un šajā daļā spriedums nav pārsūdzēts, apelācijas instances tiesa atzīst, ka piespriestie sodi saskaitāmi daļēji. Ievērojot to, ka ar šo spriedumu samazināts sods par katru no noziedzīgiem nodarījumiem, tad samazināms arī ar pirmās instances tiesas spriedumu noteiktais galīgais sods.

[11] Izvērtējot apsūdzētā apelācijas sūdzībā ietverto lūgumu par piespriestā soda noteikšanu nosacīti, norādāms turpmākais.

Krimināllikuma 55.panta pirmā daļa noteic, ja nosakot sodu – brīvības atņemšana – ilgāku par trim mēnešiem, bet ne ilgāku par pieciem gadiem, vai ne ilgāku par trim gadiem, ja izdarīts sevišķi smags noziegums, tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumu, tā vainīgo var notiesāt nosacīti.

Tādējādi likumdevējs ir noteicis priekšnosacījumus pie kādiem tiesa var izvērtēt nosacīta soda piemērošanas iespējamību. No minētās normas secināms, ka primārais nosacījums ir noziedzīgā nodarījuma smagums un piespriestā brīvības atņemšanas soda ilgums. Tā kā /pers. F/ izdarījis kā sevišķi smagu, tā arī smagu noziegumu un viņam piespriesta brīvības atņemšana uz 5 gadiem un 6 mēnešiem, tad nav konstatējams sākotnējais priekšnosacījums iespējamībai apspriest jautājumu par brīvības atņemšanas soda noteikšanu nosacīti. Līdz ar to apsūdzētā lūgumam nav likumīga pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Kurzemes apgabaltiesa

nosprieda

Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 8.septembra spriedumu atcelt daļā par sodu.

/pers. F/ pēc Krimināllikuma 262.panta ceturtās daļas sodīt ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem un 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

/pers. F/ pēc Krimināllikuma 262.[1]panta otrās daļas sodīt ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu, pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgo sodu /pers. F/ noteikt brīvības atņemšanu uz 5 gadiem un 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 7 gadiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu negrozīt.

Pilns nolēmums pieejams 2024.gada 3.janvārī.

Nolēmumu var pārsūdzēt vai protestēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja S. Reinholde

Tiesnesis D. Aktumanis

Tiesnese A. Āva